

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до організації самостійної роботи та проведення практичних занять
із навчальної дисципліни

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальності 051– Економіка)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2023

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи та проведення практичних занять із навчальної дисципліни «Міжнародна економіка» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання зі спеціальності 051 – Економіка) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. Н. В. Можайкіна. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. – 40 с.

Укладач канд. екон. наук, доц. Н. В. Можайкіна

Рецензент

І. А. Островський, кандидат економічних наук, доцент кафедри економічної теорії та міжнародної економіки Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою економічної теорії та міжнародної економіки,
протокол № 9 від 31.05.2023*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Плани практичних занять за змістовими модулями й навчальними елементами.....	6
Змістовий модуль 1 Теоретичні основи аналізу міжнародної економіки.....	6
Тема 1.1 Основні етапи формування міжнародної економічної системи.....	6
Тема 1.2 Міжнародний поділ праці – об’єктивна основа міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин.....	7
Тема 1.3 Головні економічні закони та принципи розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин	8
Тема 1.4 Країни в міжнародній економіці та показники, що їх характеризують	10
Тема 1.5 Структура та функціональні зв’язки в міжнародній економіці	11
Змістовий модуль 2 Форми міжнародного співробітництва	12
Тема 2.1 Світовий ринок товарів і послуг	12
Тема 2.2 Інвестиції та міжнародне виробництво	14
Тема 2.3 Міжнародний кредит	16
Тема 2.4 Міжнародний науково-технологічний обмін	17
Тема 2.5 Світовий ринок праці. Міжнародна трудова міграція	18
Змістовий модуль 3 Міжнародна економічна система і тенденції її розвитку..	20
Тема 3.1 Міжнародна валютно-фінансова система. Світова валютна система. Світовий фінансовий ринок.....	20
Тема 3.2 Міжнародні розрахунки. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага.....	22
Тема 3.3 Міжнародна регіональна інтеграція	23
Тема 3.4 Глобалізація економічного розвитку	24
Тема 3.5 Інтеграція України у світову економіку.....	26
2 Задачі для самостійної роботи.....	27
3 Екзаменаційні питання	30
4 Тематика контрольних робіт для студентів заочної форми навчання.....	32
5 Порядок поточного та підсумкового оцінювання знань студентів денної форми навчання.....	34
Список рекомендованих джерел.....	38

ВСТУП

Методичні матеріали до вивчення нормативної дисципліни «Міжнародна економіка» складені відповідно до ролі та значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою бакалавра за спеціальностями 051 – Економіка, освітні програми «Економіка» і «Міжнародна економіка». Вона охоплює всі змістові модулі, визначені анотацією для мінімальної кількості годин, передбачених стандартом. Вивчається курс «Міжнародна економіка» після опанування дисциплінами «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Історія економіки та економічної думки».

Основною метою викладання дисципліни «Міжнародна економіка» є формування у студентів системи спеціальних знань із проблем розвитку й сучасного стану міжнародної економіки для фундаментальної освіти та практичної діяльності за фахом.

На досягнення зазначеної мети спрямовані такі завдання:

- розуміти сутність міжнародної економіки, її значення та еволюцію, чинники і рівні розвитку, особливості дії законів і принципів;
- засвоїти понятійний апарат, що застосовується в світовій господарській практиці;
- знати про роль та значення окремих країн і регіонів у міжнародній економіці, особливості розвитку інтеграційних процесів та діяльності міжнародних економічних організацій;
- визначити проблеми й тенденції розвитку міжнародної економіки;
- уміти творчо аналізувати стан сучасної системи світового господарства та місце України в ній;
- використовувати одержані знання в умовах України та за кордоном, виходячи з цілей інтеграції нашої країни в сучасну систему світогосподарських зв'язків.

Система джерел міжнародної економіки є однією з найбільш розгалужених серед інших економічних дисциплін. З огляду на різноманітність і з рахуванням ієрархічної підлеглості доцільно кваліфікувати їх таким чином:

1. Конституція України як основний закон.
2. Законодавчі акти України: закони України; кодекси, статуси, настанови та інші кодифіковані акти з міжнародних економічних відносин.
3. Постанови Верховної Ради України.
4. Укази та розпорядження Президента України.
5. Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України.
6. Нормативні накази, інструкції та інші документи центральних органів законодавчої влади (міністрів, державних комітетів і відомств).
7. Нормативні акти державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування, що стосуються міжнародних відносин.
8. Міжурядові угоди України з іншими державами та міжнародно-правові акти, ратифіковані Україною.

Серед робіт вітчизняних авторів із курсу «Міжнародна економіка» потрібно відзначити праці авторських колективів під керівництвом А. С. Філіпенка «Міжнародні економічні відносини. Історія міжнародних економічних відносин», «Міжнародна торгівля та інвестиції», «Світова економіка».

З фундаментальних праць можна рекомендувати такі навчальні посібники: Ю. Г. Козак. «Міжнародна економіка»; Ю. Г. Козак, В. В. Ковалевський, К. І. Ржепішевський «Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях», В. В. Козик, Л. А. Панкова, Н. Б. Даниленко «Міжнародні економічні відносини», а також «Міжнародна економіка» за редакцією А. М. Поручника і «Міжнародна економіка» за редакцією А. П. Румянцева та ін.

Актуальність проблеми та динаміка міжнародних економічних стосунків вимагають постійного реагування на всі зміни в міжнародній економіці, поглибленого й уважного вивчення їх причин та наслідків у режимі поточного часу. Також до вивчення основної та додаткової літератури, з якої найважливішими є законодавчо-нормативні акти України, навчальні посібники, та підручники, необхідно долучити поточні матеріали з проблематики курсу, зокрема аналітичні дані, статистичні відомості до контрольних робіт, які готують студенти-заочники. Нові повідомлення зі стану МЕ містяться у таких відомих періодичних виданнях, як «Економіка України», «Голос України», «Урядовий кур'єр» та ін.

Вивчаючи курс «Міжнародна економіка», студенти набувають навичок використання статистичних матеріалів, іншої інформації, що ілюструє закономірності розвитку світогосподарських зв'язків, процес входження України до міжнародної економіки.

Вивчення курсу «Міжнародна економіка» сприяє формуванню у студентів власного бачення процесів, які відбуваються щоденно у цій важливій сфері людського буття, а також обумовлює поліпшення фахових знань.

1 ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ Й НАВЧАЛЬНИМИ ЕЛЕМЕНТАМИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Тема 1.1 Основні етапи формування міжнародної економічної системи

План

1. Зародження та еволюція світового ринку.
2. Етапи формування світового господарства та підсистеми його розвитку.
3. Становлення міжнародної економіки та її ознаки.
4. Якісний і кількісний аспекти розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Ключові поняття

Сукупний попит та пропозиція, внутрішній ринок, національний ринок, міжнародний ринок, світовий ринок, етапи зародження капіталізму (епоха мануфактурного, машинного виробництва та корпоративного капіталізму), економічні фактори, світові ціни, експорт, імпорт, торгуючі та неторгуючі товари, світове господарство, загальний поділ праці, інтернаціоналізація виробництва, транснаціоналізація, міжнародна економічна інтеграція, суб'єкти світового господарства, підсистеми світового господарства, типи економічних систем, рівень економічного розвитку, відкрита економіка, міжнародні економічні відносини, чинники розвитку міжнародних економічних відносин, міжнародна економіка

Теми рефератів

1. Еволюція формування сучасного світового ринку.
2. Основні періоди та особливості розвитку світового господарства.
3. Світова економічна рівновага – основа функціонування міжнародної економічної системи.
4. Особливості виникнення економіки відкритого типу.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Поясніть відмінності між внутрішнім, національним, міжнародним і світовим ринками.
2. Що таке світовий ринок, як він формувалася і які основні ознаки йому притаманні?
3. Коли сформувалось світове господарство і які основні періоди розвитку воно пройшло? Які є визначення цієї категорії?

4. Що таке міжнародна економіка і які ознаки вона має? Що її єднає з світовим ринком і світовим господарством? Які є відмінності?
5. Якою є структура міжнародної економіки?
6. Назвіть об'єкти і суб'єкти міжнародних економічних відносин.
7. Охарактеризуйте типи країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
8. Які показники визначають рівень економічного розвитку країни?

Завдання для самостійної роботи

1. Чому теорія міжнародної економіки розглядає товар не як продукт виробництва, а як предмет сукупного попиту і сукупної пропозиції?
2. Назвіть основні особливості розвитку міжнародних економічних зв'язків стародавнього світу.
3. Визначте особливості розвитку основних форм міжнародних економічних відносин в епоху Середньовіччя.
4. Як змінились міжнародні економічні зв'язки у найновіший період з розпадом соціалістичної системи?

Тема 1.2 Міжнародний поділ праці – об'єктивна основа міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин

План

1. Міжнародний поділ факторів виробництва.
2. Поняття та теоретичні основи міжнародного поділу праці.
3. Основні фактори, що впливають на участь країни в міжнародному поділу праці та показники його розвитку.
4. Форми та види міжнародного поділу праці.

Ключові поняття

Міжнародний поділ факторів виробництва, класифікація факторів виробництва по походженню (основні, розвинуті) та по ступеню спеціалізації (загальні, спеціальні), мобільність факторів виробництва, суспільний поділ праці (загальний, частковий, одиничний), міжнародний поділ праці, теоретичні основи міжнародного поділу праці; експорт; імпорт; торговий оборот, міжнародна спеціалізація виробництва, міжнародна виробнича кооперація, інтернаціоналізація виробництва, інтернаціоналізація господарської діяльності, глобалізація міжнародної економіки.

Теми рефератів

1. Передумови та фактори розвитку міжнародного поділу праці.
2. Основні напрямки розвитку міжнародної спеціалізації виробництва.
3. Сутність та види міжнародної виробничої кооперації.

4. Основні етапи інтернаціоналізації розвитку господарського життя.
5. Специфіка взаємодії національних та інтернаціональних факторів розвитку.
6. Великі географічні відкриття – передумови для міжнародного поділу праці.
7. Фактори виробництва як основа досягнення конкурентних переваг на світовому товарному ринку.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Які фактори визначають місце країни в міжнародному поділу праці?
2. Особливості і тенденції розвитку міжнародного поділу праці.
3. Якими об'єктивними чинниками зумовлюється розвиток міжнародного поділу праці?
4. Чому міжнародний поділ праці є основою міжнародних відносин?
5. Що являє собою інтернаціоналізація виробництва?
6. Яку роль інтернаціоналізація капіталу відіграє у функціонуванні сучасного світового господарства?
7. Охарактеризуйте проблеми участі України в міжнародному поділу праці.

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте сутність сучасної міжнародної спеціалізації країн.
2. Чому поглиблення міжнародного поділу праці є об'єктивною основою інтернаціоналізації господарської діяльності.
3. В чому полягає загальна характеристика світового господарства.
4. Розкрийте сутність світового господарства через природно-ресурсний потенціал та перспективи розвитку.

Тема 1.3 Головні економічні закони та принципи розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин

План

1. Основні напрями міжнародної економічної діяльності.
2. Міжнародні економічні відносини: структура, умови та фактори розвитку.
3. Середовище розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин, його структура й особливості.
4. Головні економічні закони та принципи розвитку світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Ключові поняття

Напрями міжнародної економічної діяльності, міжнародні економічні відносини, еволюція розвитку, рівні та форми міжнародних економічних відносин, економічні контакти, економічна взаємодія, економічне співробітництво, економічна інтеграція, фактори та проблеми розвитку міжнародних економічних відносин, середовища міжнародних економічних відносин (внутрішнє та зовнішнє), класифікація зовнішнього середовища (за характером впливу та сферою впливу), фактори зовнішнього середовища, структура, економічне середовище, природно-географічне середовище, соціально-культурне середовище, елементи інфраструктури міжнародних економічних відносин, економічні закони розвитку світового господарства, закон вартості, закон міжнародної конкуренції, закон нерівномірного економічного розвитку держав, закон інтернаціоналізації виробництва, міжнародного поділу праці, економічної інтеграції, система принципів розвитку і та розміщення суспільного виробництва, загальні і спеціальні принципи розвитку міжнародних економічних відносин.

Теми рефератів

1. Основні періоди та особливості розвитку світового господарства.
2. Особливості формування сучасних міжнародних економічних відносин.
3. Основні етапи інтернаціоналізації розвитку господарського життя.
4. Головні детермінанти зближення національних економік.
5. Вплив глобалізації на національні економіки.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Які аспекти розвитку сучасних міжнародних економічних відносин потребують особливої уваги та аналізу для вітчизняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності?
2. Що таке інтернаціоналізація виробництва?
3. Дайте визначення середовища міжнародних економічних відносин. Як проявляється вплив політико-правового середовища на діяльність економічних суб'єктів?
4. Як впливають основні елементи соціально-культурного середовища на міжнародні економічні відносини?
5. Назвіть класифікацію чинників економічного середовища. Як вони впливають на формування міжнародних економічних відносин?
6. Охарактеризуйте основні закони під впливом яких розвивається національне та світове господарство.
7. Розкрийте роль інфраструктури у розвитку міжнародного економічного співробітництва.

Завдання для самостійної роботи

1. Які складові формують середовище міжнародних економічних відносин та які із них справляють найбільший вплив на перебіг міжнародних контактів та співробітництво?

2. За якими показниками можна оцінити стан економічного середовища країни-контрагента?

3. Назвіть конкретні приклади щодо значущості чинників соціокультурного середовища для формування стратегій виходу компаній на міжнародні ринки.

Тема 1.4 Країни в міжнародній економіці та показники, що їх характеризують

План

1. Країни в міжнародній економіці та критерії їх систематизації.
2. Класифікація країн в міжнародній економіці.
3. Характеристика основних груп країн.

Ключові поняття

Класифікація країн в міжнародній економіці (за типом соціально-економічної системи, за рівнем розвитку, за рівнем розвиненості ринкової економіки), моделі національних економічних систем, спільні риси економічних моделей, показники рівня економічного розвитку країн, класифікація країн (ООН, Світового банку, МВФ), типи країн (з розвинутою економікою, країни, що розвиваються, нові індустріальні країни, з перехідною економікою, найменш розвинені країни).

Теми рефератів

1. Галузева структура національної економіки, як показник рівня її розвитку.

2. Конкурентоспроможність національної економіки: основні показники, рівні та фактори розвитку в сучасних умовах.

3. Рівень економічного розвитку країни та її участь в світовому господарстві.

4. Особливості динаміки розвитку економіки розвинутих країн.

5. Основні економічні проблеми країн, що розвиваються.

6. Основні риси країн з перехідною економікою.

7. Особливості розвитку нових індустріальних країн.

8. Основні національні моделі соціально-економічного розвитку, їх специфічні особливості.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. На які групи поділяються країни в міжнародній економіці виходячи з ступеня зрілості в них ринкових відношень?
2. Охарактеризуйте типи країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
3. Які показники визначають рівень економічного розвитку країни?
4. Класифікуйте по соціально-економічному критерію країни, що розвиваються. Яка їх роль в світовому виробництві?
5. Як розвиваються країни колишньої соціалістичної системи?

Завдання для самостійної роботи

1. Диференціація економічних систем, що сформувались і діють у різних розвинутих країнах.
2. Дайте визначення поняттю «модель соціально-економічного розвитку».
3. Перерахуйте соціально-економічні критерії, за якими порівнюються моделі різних країн.

Тема 1.5 Структура та функціональні зв'язки в міжнародній економіці

План

1. Світове господарство та структура міжнародної економіки.
2. Функціональні зв'язки та міжнародні економічні операції в МЕ.
3. Відкритість економіки та її показники.

Ключові поняття

Структура міжнародної економіки, форми, закономірності розвитку, системотворчі чинники світової економічної системи, міжнародна мікроекономіка, міжнародна макроекономіка, сектори економічної діяльності (реальний, бюджетний, фінансовий, зовнішній), система національних рахунків, інституційні одиниці (домашні господарства, нефінансові корпорації, неприбуткові інститути, урядові установи, фінансові корпорації), функціональні взаємозв'язки у міжнародній економіці, економічні операції, міжнародна економічна операція, резиденти та нерезиденти, макроекономічні показники, основні макроекономічні операції, складові компоненти відкритості економіки, показники та методики відкритості національної економіки.

Теми рефератів

1. Індустріальні країни по ступеню відкритості економіки.
2. Групи країн відповідно до індексу відкритості економіки.
3. Етапи відкритості економіки України.
4. Принципи та завдання державної зовнішньоекономічної політики.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Назвіть основні сектори економічної діяльності. Розкрийте роль зовнішнього сектора в формуванні макроекономічних балансів.
2. Що таке інституціональна одиниця, резиденти та нерезиденти? Назвіть основні інституціональні одиниці кожного сектора економічної діяльності.
3. Перерахуйте основні макроекономічні показники для аналізу розвитку світового господарства і міжнародних економічних відносин.
4. Які відмінності національного доходу, чистого внутрішнього продукту, валового внутрішнього продукту та валового національного продукту в міжнародній економіці?
5. Якою є структура міжнародної економіки?

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте взаємозв'язок економічних секторів.
2. Як трактується товар в міжнародній економіці? Що таке торгові та неторгові товари?
3. Розкрийте сутність сукупного попиту та пропозиції в міжнародній економіці.
4. Що таке рівновага на світовому ринку та баланс попиту та пропозиції.
5. Представити графічне трактування розуміння експорту та імпорту виходячи з передумов попиту та пропозиції.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ФОРМИ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Тема 2.1 Світовий ринок товарів і послуг

План

1. Основні теорії міжнародної торгівлі.
2. Сутність міжнародної торгівлі, її динаміка та структура.
3. Система показників розвитку міжнародної торгівлі.
4. Види, форми та методи міжнародної торгівлі.
5. Регулювання міжнародної торгівлі.

Ключові поняття

Світова торгівля, міжнародна торгівля, зовнішня торгівля, експорт, імпорт, реекспорт, реімпорт, торгові товари, неторгові товари, зовнішньоторговельний оборот, світовий товарообіг, сальдо торгівельного балансу, експортна квота, імпортна квота, зовнішньоторговельна квота, компенсаційна торгівля, бартер, зустрічна торгівля, зворотна закупівля, зовнішньоторговельна політика держави, фритредерство (вільна торгівля),

протекціонізм, тарифні методи регулювання, нетарифні методи регулювання, митний тариф, квотування, демпінг, «добровільне» обмеження експорту, світова ціна, товарна структура торгівлі, торгівля кооперованою продукцією, трансферні ціни, фізичний обсяг торгівлі.

Темі рефератів

1. Сутність теорії абсолютних переваг, її позитивні та негативні риси.
2. Теорія порівняльних переваг, її значення та недоліки.
3. Теорія співвідношення чинників виробництва, передумови її обґрунтування та висновки здійснення її тестування В. Леонт'євим.
4. Альтернативні теорії міжнародної торгівлі.
5. Сутність зовнішньої торгівлі та її особливості на сучасному етапі.
6. Форми зовнішньої торгівлі, переваги та недоліки.
7. Роль НТР у посиленні розвитку міжнародної торгівлі.
8. Ціноутворення в міжнародній торгівлі та особливості формування світової ціни.
9. Економічні наслідки введення мита.
10. Україна на світовому ринку товарів та послуг.
11. Розвиток міжнародних економічних відносин в сфері транспортних послуг.
12. Регулювання сучасної міжнародної торгівлі: система, методи та політика держави.
13. Роль міжнародних організацій в регулювання міжнародної торгівлі.
14. Проблеми інтеграції України у світові товарні ринки.
15. Конкурентоспроможність українських товарів та послуг на світових ринках та можливі засоби її підвищення.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Теорія абсолютних переваг пояснила причини торгівлі між країнами, чим була викликана необхідність розробки теорії порівняльних переваг ?
2. Поясніть, як країна, що не володіє абсолютною перевагою у виробництві жодного з товарів одержує вигоду від участі в міжнародній торгівлі ?
3. «Парадокс Леонт'єва» заперечує правильність висновків теорії Хекшера – Оліна, як це співвідноситься з реальною практикою міжнародної торгівлі?
4. Що мається на увазі під поняттям «зовнішня торгівля», в чому її відмінність від міжнародної торгівлі ?
5. Охарактеризуйте основні показники світової торгівлі.
6. При підрахунку торгового обороту розрізняють вартісний і фізичний об'єм зовнішньої торгівлі, в чому їх відмінність, який з підходів дозволяє визначити реальну динаміку зовнішньої торгівлі країн ?

7. Чи можуть використовуватися для характеристики міжнародної торгівлі такі кількісні показники як торгове сальдо та торговий оборот? Якщо ні, то поясніть чому.

8. Поясніть, чим викликане перевищення вартості сукупного імпорту над сукупним експортом.

9. Що розуміється під товарною структурою світової торгівлі, на які основні групи ділиться експорт і імпорт різних країн?

10. Поясніть в якому інтервалі повинна встановитися ціна на світовому ринку, щоб торгівля між країнами була економічно взаємовигідною.

11. В чому полягає принципова відмінність торгових товарів від неторгових, які чинники впливають на процес формування ціни як однієї так і іншої групи товарів?

12. Які основні тенденції з погляду зміни динаміки міжнародної торгівлі можна виділити, аналізуючи розвиток міжнародної торгівлі впродовж ХХ століття?

13. Які особливості характерні ринку послуг, які відрізняють його від ринку товарів?

14. Що спільного і чим відрізняється діяльність із регулювання міжнародних торговельних відносин у таких міжнародних організаціях, як ГАТТ/СОТ, ЮНКТАД, МТЦ, ЮНКТАД/ГАТТ і МТП?

Завдання для самостійної роботи

1. Методи реалізації товарів на світових товарних ринках та їхня порівняльна характеристика.

2. Ціноутворення у міжнародній торговельній практиці.

3. В чому полягає сутність стандартної моделі міжнародної торгівлі на базі теорії взаємного попиту?

4. Що таке загальна міжнародна рівновага?

5. Система національного, міжнародного і наднаціонального регулювання міжнародних торговельних відносин.

6. Як впливає економічний ріст на міжнародну торгівлю окремих країн?

Тема 2.2 Інвестиції та міжнародне виробництво

План

1. Міжнародні інвестиції та міжнародний рух капіталу.

2. Форми підприємств з іноземними інвестиціями. Причини експорту та імпорту іноземних інвестицій.

3. Основні сфери міжнародної інвестиційної діяльності та виробничого співробітництва.

4. Портфельні закордонні інвестиції.

Ключові поняття

Інвестиції, міжнародна інвестиційна діяльність, правило Л. Вальраса, капітал (офіційний, приватний, підприємницький, позичковий), прямі іноземні та портфельні інвестиції, суб'єкти міжнародної інвестиційної діяльності, інвестори, інвестиційний клімат, інвестиційна позиція; філіал, дочірня компанія; асоційована компанія, транснаціональна корпорація, фінансово-промислова група, багатонаціональна корпорація, спільні підприємства, стратегічні альянси, вільні економічні зони, інформаційні зони, офшорна зона, форми інвестиційно-інноваційної діяльності.

Теми рефератів

1. Інтернаціоналізація ринків капіталу.
2. Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності.
3. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності.
4. Транснаціональні корпорації як фактор посилення взаємозалежності держав.
5. Міжнародні стратегічні альянси, мета створення, роль та їх вплив на міжнародну економіку та міжнародні економічні відносини.
6. Роль іноземних інвестицій в трансформаційних процесах країн із перехідною економікою.
7. Регіональні особливості залучення прямих іноземних інвестицій в умовах глобалізації.
8. Форми й методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях.
9. Фактори підвищення ефективності міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.
10. Основні домінанти та особливості інвестиційної стратегії України.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Яке значення має міжнародне виробниче співробітництво для розвитку світового господарства?
2. Охарактеризуйте основні форми міжнародного руху капіталу.
3. У чому суть і які основні чинники прямого зарубіжного інвестування?
4. У чому полягають основні тенденції розвитку ринку міжнародних прямих інвестицій?
5. Подайте характеристику основних ознак транснаціональних та багатонаціональних корпорацій, позитивних і негативних тенденцій їх розвитку за сучасних умов.
6. Якими є основні переваги транснаціональних корпорацій перед компаніями орієнтованими тільки на один ринок?

7. Яка роль транснаціональних корпорацій в науково-дослідницькій діяльності?
8. Назвіть фактори, які сприяють розвитку спільного підприємства.
9. Яка мета ставиться при створенні вільних економічних зон у розвинутих країнах і країнах, що розвиваються?
10. Подайте характеристику різних типів вільних економічних зон.

Завдання для самостійної роботи

1. У чому суть правила Л. Вальраса. Розкрийте зміст економічних ефектів прямих інвестицій.
2. Які є теорії і як вони трактують розширення діяльності транснаціональних корпорацій?
3. Як держава підтримує прямі зарубіжні інвестиції?
4. Масштаби і роль транснаціональних корпорацій у міжнародних інвестиційних процесах.
5. Міжнародна інвестиційна діяльність України.

Тема 2.3 Міжнародний кредит

План

1. Сутність міжнародного кредиту як форми руху позикового капіталу, його функції в сучасному світовому господарстві.
2. Форми міжнародних кредитів та фактори розвитку міжнародних кредитних відносин.
3. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.
4. Проблема зовнішньої заборгованості та способи її вирішення.

Ключові поняття

Міжнародний кредит, функції міжнародного кредиту, форми кредиту: зв'язані, інвестиційні, фінансові, товарні, грошові, валютні, єврокредит, кредитна лінія, комерційний кредит, компенсаційний, експортний, рамбурсний, банківський кредит, бланковий кредит, вексельний кредит, внутрішній кредит, роловерний кредит, фірмовий кредит, факторинг, форфейтинг, лізинг, зовнішній борг, ринок капіталів, кредити МВФ – розширене кредитування (Extended Fund Facility – EFF), розширене фінансування (ЕСАФ), фінансування системних перетворень (СТФ), фінансування структурної перебудови (САФ).

Теми рефератів

1. Міжнародний кредит як вираження інтернаціоналізації фінансово-кредитної сфери.
2. Вплив кредитного капіталу на ринкові перетворення в постсоціалістичних країнах.
3. Диверсифікація сучасних форм міжнародного кредитування.

4. Сучасний ринок євро кредитів: особливості та закономірності розвитку.
5. Роль МВФ в регулюванні сучасних фінансово кредитних відносин.
6. Співробітництво України з міжнародними фінансово-кредитними організаціями.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Які умови та основні функції міжнародного кредиту у світової економіці?
2. Які основні форми міжнародного кредиту?
3. В чому полягає особливості міжнародного кредитування, пов'язаного з фінансуванням зовнішньоторговельних операцій країни?
4. В чому полягає принципова особливість міжнародного кредиту та як вона позначається на відносинах між кредитором та позичальником ?
5. Яка роль міжнародних валютно-кредитних і фінансових організацій у процесах міжнародного кредитування?
6. Що таке зовнішній борг? Якими кількісними і якісними показниками можна оцінити ступінь небезпеки зовнішнього боргу для економіки країни?
7. Що являє собою криза зовнішньої заборгованості на рівні національних економік?
8. Які існують механізми реструктуризації зовнішніх боргів країн?

Завдання для самостійної роботи

1. Охарактеризуйте динаміку й причини зростання зовнішнього боргу України та причини, що спричинили цей процес.
2. Кредити міжнародних валютно-фінансових організацій та їх роль у розвитку національних економік.
3. Зовнішня заборгованість: критерії оцінки та діючі механізми реструктуризації зовнішніх боргів країн.
4. Розкрийте структуру зовнішньої заборгованості України.

Тема 2.4. Міжнародний науково-технологічний обмін

План

1. Сутність та особливості міжнародного науково-технологічного співробітництва.
2. Комерційний зміст науково-технічної діяльності.
3. Міжнародне регулювання науково-технологічних відносин.

Ключові поняття

Міжнародне науково-технологічне співробітництво, міжнародний обмін технологіями, технологія, технічний прогрес (нейтральний, капіталозберігаючий, працезберігаючий), модель технічного розриву, модель

життєвого циклу товару, комерційний обмін, патент, ліцензія, копірайт, товарний знак, франчайзинг, інжинірингові послуги, ноу-хау, некомерційний обмін, правові форми захисту технологій, ліцензійний платіж, роялті, паушальний платіж, технічне сприяння, регулювання міжнародних науково-технологічних відносин.

Теми рефератів

1. Основні теорії впливу технічного прогресу на міжнародну торгівлю.
2. Некомерційні засоби міжнародного науково-технічного обміну.
3. Особливості міжнародної ліцензійної торгівлі.
4. Технологічна політика транснаціональних корпорацій.
5. Необхідність державного регулювання ринку технологій.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Як розуміти міжнародне співробітництво у сфері науково-технічної діяльності?
2. Назвіть форми та засоби технологічного обміну.
3. Які особливості міжнародної торгівлі технологіями характерні для сучасного етапу?
4. Що таке ліцензійна угода і які є форми ліцензійних платежів?
5. За допомогою яких інструментів здійснюється правовий захист технологічних знань і як його можна забезпечити?
6. Назвіть особливості міжнародного ринку інжинірингових послуг.
7. Назвіть основні мотиви втручання держави на ринку технологій.
8. Перелічіть особливості міжнародного технологічного обміну в Україні.

Завдання для самостійної роботи

1. Назвіть та проаналізуйте ефект від основних факторів, що враховуються у закупівлі ліцензій?
2. Що таке міжнародні науково-технічні програми, в яких з них бере участь Україна?

Тема 2.5 Світовий ринок праці. Міжнародна трудова міграція

План

1. Сутність міжнародної міграції робочої сили, її причини, види та фактори розвитку.
2. Форми і головні напрями сучасних міграційних потоків.
3. Регулювання міжнародної міграції робочої сили.
4. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Ключові поняття

Міжнародна міграція робочої сили, еміграція, імміграція, рееміграція, міграційне сальдо, міграція населення: кінцева, тимчасова, сезонна, маятникова, добровільна, примусова, «відплив умів», світовий (міжнародний) ринок праці, міграційна політика, регулювання імміграції та еміграції, стимулювання рееміграції, імміграційні обмеження, Міжнародна організація праці (МОП); Міжнародна організація з міграції (МОМ).

Теми рефератів

1. Особливості формування світового та регіональних ринків праці.
2. «Відплив умів» у сучасних міграційних процесах.
3. Міжнародна організація праці: її завдання та напрями діяльності.
4. Вплив глобалізації на міжнародну міграцію робочої сили.
5. Ефективна державна міграційна політика – передумова повноцінної інтеграції України у світовий ринок праці.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. У чому полягає сутність міжнародної трудової міграції і які її визначальні риси?
2. Які економічні та неекономічні причини міжнародної міграції?
3. У чому полягають економічні наслідки міграції для світової економіки в цілому?
4. Назвіть позитивні та негативні наслідки міграції робочої сили для країн експортерів та країн імпортерів робочої сили.
5. Формування і розвиток світових ринків робочої сили.
6. Які вартісні показники міграції робочої сили відбиваються у платіжному балансі країни?
7. Назвіть рівні регулювання міжнародних міграційних процесів.
8. Які основні важелі державного і наддержавного регулювання міжнародної трудової міграції?
9. Назвіть основні фактори посилення міграційних процесів в Україні.
10. Перелічіть причини та наслідки зовнішніх міграційних процесів для України.

Завдання для самостійної роботи

1. Перелічіть основні теорії міжнародної трудової міграції, розкрийте їх зміст.
2. «Відплив умів», його причини, напрямки, кількісна та якісна оцінка.
3. В чому полягає економічний ефект від міжнародної трудової міграції.
4. Назвіть основні заходи міграційної політики, щодо рееміграції і її стимулювання.
5. Основні напрями міграції робочої сили в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА І ТЕНДЕНЦІЇ ЇЇ РОЗВИТКУ

Тема 3.1 Міжнародна валютно-фінансова система. Світова валютна система. Світовий фінансовий ринок

План

1. Міжнародна валютно-фінансова система.
2. Світова валютна система.
3. Етапи розвитку міжнародної валютної системи.
4. Світовий фінансовий ринок.

Ключові поняття

Міжнародна валютно-фінансова система, валютна система, валюта (національна, іноземна), функції валютної системи, елементи валютної системи, валютний курс (номінальний, реальний), валютна операція, валютний ринок, міжнародні розрахунки, вільноконвертована валюта, резервні валюти, фіксований курс, плаваючий курс, валютний паритет, котирування валюти, функції валютного ринку, валютне регулювання, валютні інтервенції, валютні обмеження, валютна політика, девальвація, ревальвація, система золотого стандарту, система золотодевізного стандарту, сучасна валютна система, європейська валютна система, хеджування, спекуляція, міжнародний валютний ринок ФОРЕКС, міжнародний кредитний ринок, фондовий ринок, ринок цінних паперів, валютні операції (спот, форвард, своп, валютні деривати).

Темі рефератів

1. Сутність і основні тенденції розвитку міжнародних валютних відносин.
2. Формування світової валютної системи.
3. Портрет світового ринку: золото вчора, сьогодні, завтра.
4. Види і цілі валютних операцій на світових валютних ринках.
5. Валютний ризик та його страхування у міжнародній підприємницькій діяльності.
6. Важелі регулювання валютних курсів та механізм їх використання.
7. Механізм функціонування світового валютного ринку.
8. Світові фінансові центри.
9. Історія розвитку фінансового ринку.
10. Європейська валютна система – етапи і основні особливості її розвитку.
11. Міжнародні організації з регулювання валютно-кредитних відносин.
12. Особливості становлення та функціонування національної валютної системи України.
13. Проблема стабільності гривні.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Що таке міжнародна валютно-фінансова система і які у неї ключові елементи ?
2. Що слід розуміти під терміном «валюта»?
3. Що таке резервна валюта ? В яких основних валютах країни зберігають свої валютні резерви ?
4. Що таке валютний паритет і валютний курс?
5. В чому різниця реального та номінального валютного курсу ?
6. Які чинники впливають на валютний курс ?
7. Для чого здійснюється прогнозування валютного курсу ?
8. Що таке ціна валюти та які є її види ?
9. Які чинники визначають попит та пропозицію валюти ?
10. Які існують види валютної політики ?
11. В чому відмінності системи «золотого стандарту» та Бреттон-Вудської валютної системи ?
12. Які є принципи Ямайської валютної системи ?
13. В чому складається сутність поняття «світова валютна система», назвіть її основні елементи.
14. Дайте визначення категорії «валютний ринок». Назвіть його суб'єктів та функції.
15. Які існують основні види операцій на валютному ринку?
16. В чому полягає суть спекулятивних валютних операцій ?
17. Що таке валютні ризики ?
18. В чому полягають основні функції фінансового ринку ?
19. Які види фінансових ринків ви знаєте ?
20. В чому полягають основні передумови глобалізації фінансових ринків?
21. Що таке ринок єрвоалют ?
22. Які організації об'єднує світовий банк? Охарактеризуйте основні напрями діяльності трьох організацій – філій СБ.
23. Назвіть регіональні європейські валютно-кредитні організації. Охарактеризуйте їх діяльність.

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте значення поняття «конвертованість». В чому відмінність внутрішньої та зовнішньої конвертованості ?
2. Специфіка формування Європейської валютної системи. Передумови її виникнення.
3. Що таке ринок єрвоалют ?

Тема 3.2 Міжнародні розрахунки. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

План

1. Основні складові міжнародної платіжної системи.
2. Платіжний баланс країни.
3. Фактори, що впливають на стан платіжного балансу та його регулювання.

Ключові поняття

Міжнародні розрахунки, міжнародні баланси (платіжний, розрахунковий торговельний, прогнозний, міжнародної заборгованості), платіжна угода, авансовий платіж, комерційні документи, акредитив, банківський чек, банківський переказ, вексель, доходи, іменний чек, інкасо, рахунки «ЛОРО» та «НОСТРО», рахунок поточних операцій, рахунок операцій з капіталом і фінансових операцій, рахунок офіційних резервів, активне сальдо балансу (активний баланс), пасивне сальдо балансу (пасивний баланс).

Теми рефератів

1. Роль міжнародних розрахунків в обслугованні зовнішньоекономічних угод суб'єктів господарської діяльності.
2. Роль національних і колективних валют в міжнародних розрахунках.
3. Форми державного регулювання системи міжнародних розрахунків.
4. Інтеграція України в міжнародний ринок банківських послуг.
5. Міжнародні фінансові операції України та їх відображення в платіжному балансі країни.
6. Механізми збалансування платіжного балансу України.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. Подайте визначення поняття «міжнародні розрахунки». Чим вони відрізняються від внутрішніх розрахунків?
2. Назвіть основні форми міжнародних розрахунків та охарактеризуйте їх особливості.
3. Які фактори впливають на ефективність міжнародних розрахунків?
4. Які існують типи і види міжнародних розрахунків?
5. Що таке платіжний баланс? Охарактеризуйте його структуру.
6. Назвіть основні джерела інформації про стан платіжного балансу країни.
7. Що таке активне сальдо платіжного балансу?
8. Що таке пасивне сальдо платіжного балансу?
9. Охарактеризуйте структуру платіжного балансу.
10. Назвіть види міжнародних активів, що фіксуються у статтях резервних активів платіжного балансу.

11. Розкрийте механізм взаємозв'язків між окремими розділами платіжного балансу країни.

12. У чому полягає зв'язок між платіжним балансом і станом національної валюти?

13. Які фактори справляють негативний вплив на формування платіжного балансу України.

14. Які принципи побудови платіжного балансу повинні виконуватися для правильного відображення, розуміння і аналізу зовнішньоекономічних операцій країни?

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте мету та зміст теорій платіжного балансу.

2. Наведіть основні макроекономічні фактори зрівноваження платіжного балансу. Дайте стисло характеристику кожному з них.

Тема 3.3 Міжнародна регіональна інтеграція

План

1. Сутність міжнародної економічної інтеграції, фактори її розвитку.

2. Основні ознаки, рівні і форми міжнародної економічної інтеграції.

3. Основні сучасні інтеграційні угруповання країн та особливості розвитку європейської економічної інтеграції.

Ключові поняття

Міжнародна економічна інтеграція, зона преференційної торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, політичний союз, інтеграційне об'єднання, статистичний та динамічний ефекти інтеграції, ефект створення та відхилення торгівлі, Європейський Союз (ЄС), Співдружність Незалежних Держав (СНД), Азіатсько-тихоокеанське економічне співробітництво (АТЕС); Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН), Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА), Латиноамериканський спільний ринок (МЕРКОСУР).

Теми рефератів

1. Стратегії розвитку національних економік за поглибленням міжнародних процесів.

2. Еволюція форм міжнародної економічної інтеграції.

3. Динаміка і фактори розвитку міжнародних інтеграційних союзів.

4. Дезінтеграційні процеси у сучасному світі: причини, масштаби, наслідки.

5. Особливості регіональної політики Європейського Союзу.

6. НАФТА і розвиток економічної інтеграції в Північній Америці.

7. Передумови інтеграції України у світове господарство.

8. Пріоритетні напрями галузевої орієнтації економіки України в контексті європейської інтеграції.

9. Особливості та ефективність регіонального співробітництва України.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. У чому полягають сутність, передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.

2. Подайте порівняльну характеристику основних форм міжнародної економічної інтеграції.

3. Що таке ефект утворення та відхилення торгівлі?

4. Які основні етапи пройшов Європейський Союз в своєму розвитку?

5. Якими є суперечності та сучасний стан розвитку СНД?

6. У чому полягає специфіка міжнародної інтеграції України?

7. Які сучасні інтеграційні пріоритети має Україна?

8. Членом яких економічних угруповань є Україна?

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте зміст різних теоретичних поглядів на розвиток економічної інтеграції.

2. Розкрийте сутність критеріїв Світового банку для оцінки інтеграційного угруповання та відповідності його інтересам міжнародної економіки.

3. Які фактори сприяли появі Європейського Союзу (політичні та економічні передумови).

Тема 3.4 Глобалізація економічного розвитку

План

1. Сутність та головні етапи економічної глобалізації.

2. Особливості сучасної економічної глобалізації.

3. Основні напрямки співпраці для вирішення негативних наслідків глобалізації.

4. Класифікація глобальних проблем та шляхи їх вирішення.

5. Роль ООН у регулюванні глобальних проблем людства.

6. Українська держава у контексті глобалізму.

Ключові поняття

Глобалізація, індекс глобалізації, глобалізація економічного життя, рівні глобалізації, світова економіка, глобальна економіка, форми економічної глобалізації, економічний розвиток у світовому контексті, глобальні проблеми людства, нові фінансові інструменти; нові фінансові технології, паливно-енергетична і сировинні глобальні проблеми, фінансова глобалізація, фінансова інновація, фінансовий інжиніринг.

Теми рефератів

1. Економічна природа глобальних трансформацій.
2. Глобальні проблеми як об'єкт міжнародного співробітництва.
3. Фактори глобалізації світових фінансових ринків.
4. Формування глобальної регулятивної системи.
5. Проблеми забезпечення стійкого розвитку.
6. Проблема розвитку людського потенціалу.
7. Проблеми перебудови економіки в країнах колишнього соціалістичного табору.
8. Місце України у вирішенні глобальних проблем людства.
9. Глобалізація світового господарства та національна економічна безпека України.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. В чому полягає сутність та рушійні сили глобалізації сучасного економічного розвитку?
2. Які принципові ознаки та характеристики притаманні процесу глобалізації?
3. Розкрийте основні етапи економічної глобалізації.
4. В яких формах розвивається економічна глобалізація?
5. З яких рівнів складається економічна глобалізація?
6. Яким чином глобалізація економічного розвитку проявляється у світовій торгівлі, міжнародній фінансовій політиці, у міграції робочої сили?
7. Охарактеризуйте діяльність багатонаціонального підприємства як однієї з форм глобалізації.
8. Які вимоги висуває глобалізація до економіки України?
9. Які проблеми називають глобальними і в чому полягає їхня сутність?
10. Назвіть головні причини загострення глобальних проблем.
11. Що несуть найбільш загрозливі наслідки глобалізації?
12. У чому полягають переваги та недоліки глобалізації?
13. Розкрийте сутність та наслідки процесу фінансової глобалізації.

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте сутність, фактори та моделі економічного розвитку у світовому контексті.
2. Як змінювався зміст поглядів на світовий економічний розвиток від періодів його розвитку ?
3. Диспропорція соціально – економічного розвитку країн світу за умов глобалізації.
4. ООН як інституція регулювання глобальних проблем людства.
5. Охарактеризуйте основні чинники сталого економічного розвитку.

Тема 3.5 Інтеграція України у світову економіку

План

1. Проблеми та перспективи України на тлі сучасних світових інтеграційних процесів.
2. Можливі напрямки ефективної адаптації України до міжнародного поділу праці.
3. Чинники виходу України на зовнішні ринки (позитивні, негативні).
4. Показники адаптації України до світового економічного простору, та обставини, що цей процес ускладнюють.
5. Трансформація структури зовнішньої торгівлі як умова інтеграції України до світового ринку товарів та послуг.
6. Регіональні пріоритети України.
7. Поглиблення співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями.

Ключові поняття

Бігравітаційна модель інтеграції, процеси загальносвітової економічної трансформації, модернізація економіки, напрями модернізації економіки, зовнішньоекономічна стратегія, критерії інтеграції (політичний, економічний, організаційний) до Європейського Союзу, Єдиний економічний простір (ЄЕП), напрями адаптації України, сукупний ресурсний потенціал, структура зовнішніх економічних зв'язків, шляхи нарощування конкурентоздатності, програма стимулювання українського експорту, зокрема заохочення експорту продукції високотехнологічних виробників.

Теми рефератів

1. Пріоритети та основні напрями здійснення зовнішньоекономічної політики України на сучасному етапі.
2. Особливості впливу процесів глобалізації на модернізацію української економіки.
3. Європейський вибір України і його наукове забезпечення.
4. Перспективи інтеграції України у світову економічну систему промислового сектора.
5. Перспективи та особливості інтеграції України в міжнародну економіку аграрного сектора.
6. Стратегія України щодо Організації Північноатлантичного договору (НАТО), позитивні та негативні наслідки.
7. Приєднання України до СОТ: проблеми та перспективи.
8. Особливості інтеграції валютно-фінансової системи України у світове фінансове середовище.

Контрольні запитання для самопідготовки

1. В чому полягає об'єктивна необхідність інтеграції України у світове господарство ?
2. Проаналізуйте природні, історичні, техніко-економічні, соціально- та організаційно-економічні основи участі України в міжнародному поділі праці.
3. Якими вбачаються сьогодні основні напрями зовнішньоекономічних відносин України ?
4. Охарактеризуйте природно-ресурсний потенціал економічного зростання в Україні.
5. Які чинники зумовлюють особливості інтеграції України у світову економічну систему ?
6. Чому Україна відстає у налагодженні світогосподарських зв'язків?
7. Які переваги дає Україні географічна диверсифікованість зовнішньоекономічних відносин ?
8. Які форми та методи зовнішньоекономічного регулювання застосовується Україною в сучасних умовах?

Завдання для самостійної роботи

1. Які фактори впливають на розроблення програми стабілізації та розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України ?
2. Розкрийте сутність нових підходів України у відносинах із міжнародними фінансовими організаціями.

2 ЗАДАЧІ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Задача 1. Величина експорту країни складає 4,5 % від цифри ВВП., імпорту – 5 млрд дол., ВВП – 100 млрд дол. Знайти й прокоментувати величини: 1) сальдо торговельного балансу (чистого експорту); 2) зовнішньоторговельного обороту країни; 3) експортної квоти; 4) імпортної квоти; 5) зовнішньоторговельної квоти країни. Чи є економіка даної країни відкритою?

Задача 2. Використовуючи дані, подані у таблиці, необхідно розрахувати для кожного року:

- 1) експортну, імпортну і зовнішньоторговельну квоти;
- 2) зовнішньоторговельний оборот;
- 3) зовнішньоторговельне сальдо.

На основі одержаних даних визначити ступінь відкритості національної економіки країни:

Експорт, млрд дол.			Імпорт, млрд дол.			ВВП, млрд дол.		
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
121,4	120,5	124,5	121,8	118,3	122,8	590	605	610

Задача 3. Величина експорту країни складає 12 млрд дол., з них експорт товарів групи X дорівнюється 5 млрд дол. Цифра загальносвітового експорту

досягла 150 млрд дол. при світовому експорті товарів групи X на суму 75 млрд дол. Знайти коефіцієнт відносної експортної спеціалізації країни ($K_{век}$) за товарами групи X, зробіть висновки.

Задача 4. Гіпотетична економіка характеризується такими параметрами: внутрішнє споживання – 800 од., внутрішні інвестиції – 100 од., урядові видатки – 50 од., чистий експорт – 30 од., зовнішньоторговельний обіг країни – 255 од. Чи є економіка країна відкритою? Чи є вона залежною від зовнішньої торгівлі?

Задача 5. У країнах А і Б визначені функції попиту і пропозиції на даний товар (QD – величина попиту; QS – величина пропозиції; p – ціна товару):

Країна А

$$QD = 18 - p$$

$$QS = p - 10$$

Визначте:

Країна Б

$$QD = 40 - p$$

$$QS = -20 + 2p$$

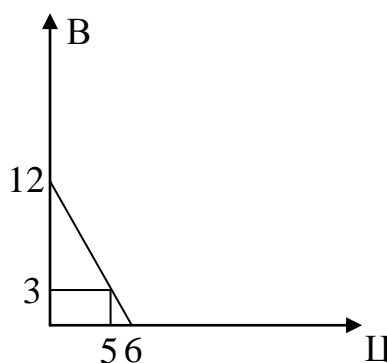
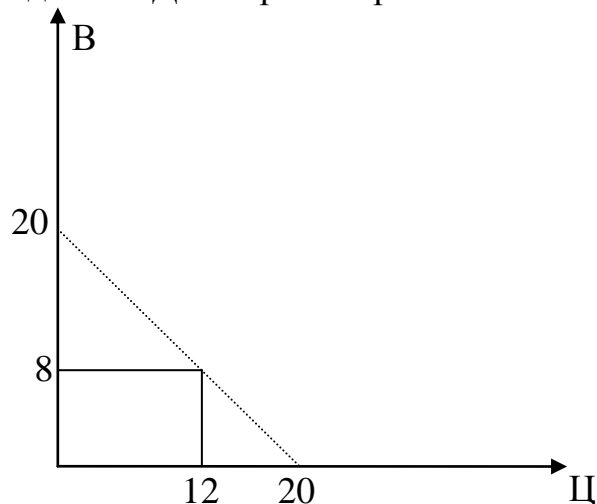
- 1) рівноважні ціни та фізичні обсяги в умовах самозабезпечення країн;
- 2) рівноважну світову ціну і відповідний фізичний обсяг міжнародного обміну.

Задача 6. Попит і пропозиція на ринку певного товару для малій економіки представлені функціонально: $Q_D = 26 - 2p$, $Q_S = -14 + 3p$. Світова ціна складає 10 дол. Держава впроваджує експортне мито 1,5 дол. Як зміняться обсяги експорту? Яку суму можна залучити в державний бюджет?

Задача 7. Попит і пропозиція на ринку певного товару для малій економіки представлені функціонально: $Q_D = 120 - 4p$, $Q_S = -80 + 6p$. Світова ціна складає 15 дол. Запроваджена внутрішня субсидія виробникам 1 дол. Як зміняться обсяги імпорту? Яку внутрішню субсидію національним виробникам треба запропонувати, щоб виключити імпорт? Яку суму треба вилучити з державного бюджету в обох випадках?

Задача 8. Попит і пропозиція на ринку певного товару для малій економіки представлені функціонально: $Q_D = 150 - 2p$, $Q_S = -130 + 5p$. Світова ціна складає 30 дол. Держава запроваджує імпортне мито 5 дол. Як зміняться обсяги імпорту? Яка сума надійде до державного бюджету?

Задача 9. Дано криві виробничих можливостей країн А і Б:

На підставі графіків обґрунтуйте таке:

а) абсолютні й порівняльні переваги обох країн;
 б) пропорцію обміну цивільних (Ц) і воєнних (В) товарів на світовому ринку.

в) визначте:

- обсяги виробництва і споживання товарів Ц і В при самозабезпеченні (відсутності міжнародної торгівлі);
- обсяги виробництва після абсолютної спеціалізації країн;
- обсяги експорту (-) та імпорту (+);
- обсяги споживання після міжнародного обміну;
- вигреш (+) або програш (-) від міжнародної торгівлі.

Задача 10. Дано такі вихідні цифри (млрд дол.):

Експорт (Е).....	50
Імпорт (І).....	40
Активи, що придбані резидентами за кордоном (A_p).....	30
Активи, що придбані нерезидентами в країні (A_n).....	35
Проценти, що отримали резиденти за кордоном (P_p).....	10
Проценти, що отримали нерезиденти в країні (P_n).....	12

Використовуючи формулу Вальраса, для урівноваження лівої і правої частин рівності знайдіть необхідну додаткову величину:

- 1) чистого експорту Δ ЧЕ;
- 2) чистих активів Δ ЧА;
- 3) чистих процентів Δ ЧП.

Задача 11. Розрахуйте реальні (за роками) курси гривні до долара США і євро за прямим котируванням при таких даних:

Рік	Долар (США)		Євро (ЄС)	
	e_n (номінальний курс)	Дефлятор	e_n (номінальний курс)	Дефлятор
2011	1:5	1,05	1:7	1,03
2012	1:8	1,11	1:11	1,09

В Україні у 2011 р. ціни зросли на 15 %, а у 2012 р. – на 22 %.

Задача 12. Розрахуйте реальні (за роками) курси гривні до долара США і євро за прямим котируванням при таких даних:

Рік	Долар (США)		Євро (ЄС)	
	e_r (реальний курс)	Дефлятор	e_r (реальний курс)	Дефлятор
2011	1:7	1,11	1:9	1,01
2012	1:5	1,12	1:8	1,11

В Україні у 2011 р. ціни зросли на 17 %, а у 2012 р. – на 24%.

Задача 13. На підставі даних таблиці про зовнішньоекономічні операції країни В складіть спрощений платіжний баланс:

Таблиця

Вид операції	Млрд дол.
1	2
Експорт товарів	80
Імпорт товарів	60

Продовження таблиці

1	2
Експорт послуг	30
Імпорт послуг	20
Доходи від інвестицій країни за кордоном	25
Доходи від зарубіжних інвестицій в економіку країни	35
Приватні грошові перекази в країну	40
Приватні грошові перекази за кордон	20
Приплив капіталу	20
Відтік капіталу	80
Офіційні золотовалютні резерви	20

Розрахуйте величину сальдо торгового балансу, балансу поточних операцій, балансу руху капіталу і підсумкове сальдо. Проаналізуйте отримані дані.

3 ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

з дисципліни «Міжнародна економіка»

1. Сутність загального поняття «Міжнародна економіка».
2. Виникнення світового господарства та головні етапи його розвитку.
3. Сутність міжнародних економічних відносин і їхні форми.
4. Механізм світового господарства та його складові частини.
5. Причини розвитку економічних зв'язків між країнами.
6. Міжнародний розподіл праці, його риси і форми.
7. Формування світового ринку, основні його форми та чинники розвитку.
8. Характерні риси сучасного світового господарства.
9. Основні фактори виробництва та ступінь їх міжнародної мобільності.
10. Становлення міжнародної економіки.
11. Характерні ознаки міжнародної економіки.
12. Суб'єкти сучасного світового господарства і їхнє місце у міжнародній економіці.
13. Класифікація країн у міжнародній економіці.
14. Рівень економічного розвитку країни і її участь у світовому господарстві.
15. Основні показники рівня економічного розвитку країни.
16. Національні моделі економічного розвитку.
17. Розвинені країни в міжнародній економіці.
18. Країни, що розвиваються, зовнішні фактори їх розвитку.
19. «Нові індустріальні країни» у системі світового господарства.
20. Країни з перехідною економікою у світовому господарстві.

21. Поняття середовища міжнародних економічних середовищ, його структура і особливості.

22. Тенденції розвитку світового господарства наприкінці ХХ сторіччя.

23. Сутність інтернаціоналізації сучасного світового господарства.

24. Міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва: сутність та форми.

25. Інтеграція України у світове господарство.

26. Основні теорії міжнародної торгівлі.

27. Суть, види та показники світової торгівлі.

28. Структура міжнародної торгівлі.

29. Роль держави в міжнародній торгівлі.

30. Інструменти торгової політики.

31. Нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.

32. Суть, класифікація та сучасні особливості міжнародної торгівлі послугами.

33. Міжнародний рух капіталу та його форми.

34. Прямі закордонні інвестиції і їхнє значення для розвитку економіки.

35. Основні чинники прямого зарубіжного інвестування.

36. Транснаціональні корпорації та їх роль в сучасному розвитку міжнародних економічних відносин.

37. Причини високої ефективності діяльності транснаціональних корпорацій.

38. Сучасні проблеми іноземного інвестування в Україні.

39. Портфельні закордонні інвестиції, їх класифікація.

40. Суть та основні форми міжнародного кредиту.

41. Міжнародна міграція робочої сили, її причини та економічні наслідки.

42. Суть і сучасні особливості міжнародної трудової міграції.

43. Вплив міграційних процесів на економіку різних країн.

44. Державне регулювання міграційних процесів.

45. Напрямки і форми інтеграції України в міжнародний обмін робочою силою.

46. Міжнародна передача технологій та її регулювання.

47. Міжнародна валютно-фінансова система.

48. Еволюція світової валютної системи.

49. Основні функції світового валютного ринку.

50. Валютно-фінансові розрахунки в зовнішній торгівлі.

51. Сутність платіжного балансу та його структура.

52. Валютний курс та його різновиди.

53. Поняття і структура світового фінансового ринку.

54. Сутність, головні передумови та цілі міжнародної економічної інтеграції.

55. Етапи міжнародної економічної інтеграції.

56. Сучасні інтеграційні угруповання країн.

57. Економічні наслідки інтеграції країн.

58. Необхідність регулювання міжнародної економіки.

59. Передумови виникнення, види та функції міжнародних економічних організацій.
60. Міжнародні валютно-фінансові і кредитні організації.
61. Глобальні проблеми світової економіки, їх специфічні ознаки та шляхи вирішення.
62. Сутність глобалізації, сфери її впливу, позитивні та негативні наслідки її розвитку.
63. Вплив глобалізації на національні економіки.
64. Українська держава у контексті глобалізму.
65. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями.
66. Сутність сучасної зовнішньоекономічної політики України.
67. Вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ) та спрямування на євро інтеграцію.
68. Сутність економічного розвитку у світовому контексті, його фактори та сучасні моделі.

4 ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ *для студентів заочної форми навчання*

1. Структура міжнародної економіки.
2. Фактори та особливості розвитку сучасного світового господарства.
3. Типи класифікацій країн за рівнем соціально-економічного розвитку.
4. Модифікація глобальної моделі міжнародного поділу праці.
5. Принципи міжнародних економічних відносин та їхня роль у розвитку міжнародних економічних відносин.
6. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища у сфері міжнародних економічних відносин.
7. Роль інформаційно-комунікаційних систем в розвитку міжнародних економічних відносин.
8. Основні концепції міжнародної торгівлі.
9. Роль посередницьких фірм у міжнародній торгівлі.
10. Методи регулювання сучасної міжнародної торгівлі.
11. Роль Світової організації торгівлі (СОТ) у міжнародній торгівлі та принципи її діяльності.
12. Україна на світовому ринку товарів.
13. Проблеми інтеграції України у світові товарні ринки.
14. Роль іноземних інвестицій в трансформаційних процесах країн із перехідною економікою.
15. Регіональні особливості залучення прямих іноземних інвестицій в умовах глобалізації.
16. Фактори підвищення ефективності міжнародної інвестиційної діяльності в Україні.
17. Форми й методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях.
18. Основні домінанти та особливості інвестиційної стратегії України.

19. Міжнародний кредит як вираження інтернаціоналізації фінансово-кредитної сфери.
20. Вплив кредитного капіталу на ринкові перетворення в постсоціалістичних країнах.
21. Диверсифікація сучасних форм міжнародного кредитування.
22. Сучасний ринок єврокредитів : особливості та закономірності розвитку.
23. Особливості формування світового та регіональних ринків праці.
24. «Відплив умів» у сучасних міграційних процесах.
25. Міжнародна організація праці : її завдання та напрями діяльності.
26. Вплив глобалізації на міжнародну міграцію робочої сили.
27. Ефективна державна міграційна політика – передумова повноцінної інтеграції України у світовий ринок праці.
28. Сутність і основні тенденції розвитку міжнародних валютних відносин.
29. Види і цілі валютних операцій на світових валютних ринках.
30. Валютний ризик та його страхування у міжнародній підприємницькій діяльності.
31. Важелі регулювання валютних курсів та механізм їх використання.
32. Механізм функціонування світового валютного ринку.
33. Роль міжнародних розрахунків в обслуговуванні зовнішньоекономічних угод суб`єктів господарської діяльності.
34. Роль національних і колективних валют, а також золота в міжнародних розрахунках.
35. Форми державного регулювання системи міжнародних розрахунків.
36. Інтеграція України в міжнародний ринок банківських послуг.
37. Стратегії розвитку національних економік за поглиблення міжнародних процесів.
38. Динаміка і фактори розвитку міжнародних інтеграційних союзів.
39. Дезінтеграційні процеси у сучасному світі: причини, масштаби, наслідки.
40. Особливості регіональної політики Європейського Союзу.
41. Передумови інтеграції України у світове господарство.
42. Економічна природа глобальних трансформацій.
43. Глобальні проблеми як об`єкт міжнародного співробітництва.
44. Фактори глобалізації світових фінансових ринків.
45. Формування глобальної регулятивної системи.
46. Пріоритети та основні напрями здійснення зовнішньоекономічної політики України на сучасному етапі.
47. Європейський вибір України і його наукове забезпечення.
48. Стратегія України щодо Організації Північноатлантичного договору (НАТО).
49. Приєднання України до СОТ: проблеми та перспективи.
50. Шлях інтеграції України у Європейський Союз: основні вимоги до членства, етапи приєднання та інституційний механізм.

Номер теми обирається за двома останніми цифрами залікової книжки:

Дві останні цифри залікової книжки	Цифра зменшення	Номер теми контрольної роботи
01–50	–	01–50
51–99	50	01–49
00	–	50

За змістом контрольна робота є письмовою формою самостійної роботи студентів, які, спираючись на теоретичні знання дисципліни, розробляють план, використовують літературу з теми, зокрема, періодичну, і оформляють текст за відповідними вимогами. Розмір контрольної роботи – 20–25 аркушів формату А4 з вступом, як правило, трьома питаннями для розгляду, висновками й списком літератури. Обов'язковим є використання сучасного статистичного матеріалу по Україні. Перший варіант закінченого тексту здається для рецензування і наступного виправлення принципів помилок. Формою підсумкового контролю є захист роботи з отриманням оцінки.

5 ПОРЯДОК ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються наступні форми і методи контролю й оцінки знань:

- оцінювання роботи студента на практичних заняттях;
- поточне тестування зі змістових модулів;
- розв'язання задач;
- складання екзамену.

Оцінка знань студентів з дисципліни «Міжнародна економіка» здійснюється відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Система базується на здійсненні наскрізного поточного контролю.

Підсумковою оцінкою поточного контролю є оцінка за модуль. Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірити рівень підготовленості студента до виконання конкретної роботи. При оцінюванні виконання практичних завдань увага приділяється їх якості й самостійності.

Об'єктами поточного контролю є: активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу, відвідування занять; виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань поточного контролю. Рейтингова система оцінки знань студентів є частиною нових технологій навчання, яка значною мірою відповідає новим соціально-правовим умовам, спрямована на підвищення виховної ролі навчальної дисципліни, стимулює самостійну роботу студентів, спонукає їх до ініціативи. Рейтингова система містить в собі не тільки оцінку успішності

навчання, але й активізує студентів на придбання заохочувальних балів, посилює соціально-психологічні стимули, враховує несумлінність у навчанні за допомогою штрафних балів.

Одним з елементів рейтингової системи є тестовий контроль знань, умінь і навичок студентів, який дозволяє ефективно й об'єктивно оцінювати успішність студентів. Критерії оцінювання тестових завдань залежать від їх типу. *Тестові завдання закритої форми.* Тест-завдання закритої форми різняться за принципами побудови і відповідно мають і різні оцінювальні бали.

Прості альтернативні тест-завдання використовують для грубої перевірки правильності вибору або прийняття рішення у згорнутій формі й передбачають наявність двох варіантів організації відповіді типи «так – ні»; «правильно – неправильно» тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тест-завдання з простим множинним вибором за принципом класифікації використовують тоді, коли кількість можливих варіантів відповідей менше трьох, але відповідь більш складна, ніж відповідь типу «так-ні». Їх доцільно використовувати під час перевірки умінь вільно орієнтуватися у групі схожих понять, явищ, процесів тощо. *Оцінюються в 1 бал.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом кумуляції, доцільно використовувати для перевірки повноти знань і умінь. Запитальна частина таких завдань в основному має порівняльний зміст: одна з декількох відповідей має бути найкращою, можливо правильною, найбільш правильною, найбільш повною, що частіше трапляється. У зв'язку з цим у запитальній частині завдань використовують вирази типу «як правило», «звичайно», «частіше за все» «головна причина», «найбільш часто», «найчастіше». *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання з множинним вибором за принципом циклічності, використовуються для перевірки знань та умінь, якщо відповіді побудовані за принципом циклічності. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання за принципом подвійної альтернативи передбачають, що після запитання, яке є незакінченим твердженням, фрагментом, ситуацією тощо, подається п'ять (два, три, ...) відповідей і серед них необхідно обрати одну найбільш правильну (найповнішу) відповідь. *Оцінюються в 2 бали.*

Тестові завдання на відповідність (на асоціативні зв'язки) дають можливість установити знання фактів, взаємозв'язків і знання термінології, позначень, методик тощо. *Оцінюються в 1 бал одна правильна відповідь.*

Тестові завдання на порівняння і протиставлення (на аналіз взаємозв'язку), рекомендуються для перевірки умінь виявляти розпізнавальні ознаки різних явищ, ситуацій тощо. Виконання таких завдань передбачає аналіз запропонованого матеріалу, його синтез та вміння зробити висновки. У разі аналізу запропонований для тестування матеріал поділяється на окремі частини і визначається їхні взаємовідносини; у разі синтезу – окремі частини або елементи запропонованого матеріалу поєднуються в одне ціле. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання, побудовані за принципом запитань із множинними відповідями. Тестові завдання з множинними відповідями «правильно-

неправильно» використовуються у ситуаціях, коли відповіді або рішення можуть бути тільки правильними або неправильними, не мають жодних відтінків і є категоричними. Крім того, досить часто на запропоновані запитання існує декілька правильних відповідей. У такому разі вважається, що тестується глибина знань, розуміння різних аспектів явищ, процесів тощо.

Завдання цього типу містять основу, до якої, як правило, пропонується чотири пронумеровані відповіді. Така основа може подаватися у формі твердження, фрагменту тексту, ілюстрації тощо. Відповіді повинні бути тільки правильними або тільки неправильними (на відміну від ТЗ з однією найбільш правильною відповіддю). В інструкції наведено правило вибору відповіді. *Оцінюються в 5 балів.*

Тестові завдання на визначення причинної залежності використовуються з метою перевірки розуміння певної причинної залежності між двома явищами. Запитання складається так, що кожне з двох тверджень, пов'язаних сполучником «тому, що», є повним і чітко сформульованим реченням. При виконанні такого завдання спочатку необхідно визначити правильне чи неправильне кожне з двох тверджень окремо, а тільки потім, якщо обидва твердження правильні, визначити, правильна чи неправильна причинна залежність між ними. *Оцінюються такі тест завдання в 5 балів.*

Тест-задачі передбачають перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, уміння робити економічні висновки й прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів у певних виробничих ситуаціях. *Оцінюються такі тест-завдання в 5 балів.*

Тестові завдання відкритого типу. Тестові завдання відкритого типу передбачають вільні відповіді. Вони не мають запропонованих варіантів відповідей і використовуються для виявлення знань термінів, визначень, понять тощо. За змістом тестові завдання відкритого типу являють собою твердження з невідомою змінною. *Оцінюються – в 1 бал – одне правильно вставлене слово, позначення, показник тощо.*

Розв'язання задач. Передбачає перевірку навиків практичного застосування теоретичних знань, уміння робити економічні висновки та прогнози щодо діяльності економічних суб'єктів в певних виробничих ситуаціях. *Оцінюються такі завдання від 5 до 10 балів, в залежності від складності задачі.*

Проведення підсумкового контролю

Умовою допуску до екзамену є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями. За умов кредитно-модульної системи організації навчального процесу до підсумкового контролю допускають студентів, які набрали в сумі за всіма змістовими модулями більше 30 % балів від загальної кількості з дисципліни (або більше 50 % балів з поточного контролю за всіма змістовими модулями).

Екзамен здійснюється у письмовій формі за екзаменаційними білетами, що містять два теоретичні питання, тести та задачі, або за підсумковим

тестовим завданням, що дає можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни. Екзаменаційні відповіді за білетами оцінюються за 4-бальною системою за національною шкалою, тестові завдання – за 100-бальною системою оцінювання за шкалою ECTS. В обох випадках оцінки згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються у відповідну систему оцінювання.

Оцінювання знань за 4-бальною системою за національною шкалою:

Оцінку «відмінно» ставлять, коли студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих і основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «дуже добре». Теоретичні запитання розкрито повністю на основі програмного і додаткового матеріалу. При виконанні практичного завдання студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.

Оцінка «добре». Теоретичні запитання розкрито повністю, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичне завдання виконано взагалі правильно, але мають місце окремі неточності.

Оцінка «задовільно». Теоретичні запитання розкрито повністю, проте при викладанні програмного матеріалу допущені незначні помилки. При виконанні практичних завдань без достатнього розуміння студент застосовує навчальний матеріал, припускає помилки.

Оцінка «задовільно (достатньо)». Теоретичні питання розкрито неповністю, з суттєвими помилками. При виконанні практичного завдання студент припускається значної кількості помилок та зустрічається зі значними труднощами. *Оцінка «незадовільно».* Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання, виявляє здатність до викладення думки на елементарному рівні. *Оцінка «незадовільно».* Теоретичні питання нерозкриті. Студент не може виконати практичні завдання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Рівень компетентності	Чотирибальна/двобальна шкала	
		екзамен	залік
90–100	високий	відмінно	зараховано
82–89	достатній	добре	
74–81			
64–73	середній	задовільно	
60–63			
35–59	низький	незадовільно	не зараховано

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Можайкіна Н. В. Конспект лекцій з курсу «Міжнародна економіка» (для студентів 2 курсу денної і 3 курсу заочної форм навчання за напрямом підготовки 6.030504 «Економіка підприємства» та 6.030509 «Облік і аудит») / Н. В. Можайкіна ; Харків. нац. акад. міськ. госп-ва. – Харків : ХНАМГ, 2012. – 128 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/26622/>, вільний).
2. Міжнародна економіка : навч. посіб. / В. П. Решетило, О. В. Бервено, Г. В. Стадник та ін. ; за заг. ред. В. П. Решетило, О. В. Бервено ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ, 2020. – 262 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <https://ekt.kname.edu.ua/students/literature?showall=&start=19>, вільний).
3. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. – Київ : КНЕУ, 2014. – 762 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Lukyanyenko-Mizhnarodna-ekonomika.pdf, вільний).
4. Васютинська Л. А. Міжнародні фінанси : навч. посіб. / Л. А. Васютинська. – Одеса : ФОП Бондаренко М.О., 2017. – 310 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9480/1/%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D1%96%20%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B8.pdf>, вільний).
5. Конспект лекцій з дисципліни «Трансфер технологій» для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня всіх спеціальностей / уклад. д-р екон. наук, проф. Олена Плахотнік. – Кам'янське : ДДТУ. 2021. – 65 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-kl57.pdf>, вільний).
6. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях : підручник / Ю. Г. Козак. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 228 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Kozak_Yurii/Mizhnarodna_ekonomika_v_pytanniakh_t_a_vidpovidiakh/, вільний).
7. Міжнародна торговельна діяльність : підручник / В. В. Рокоча та ін. – Київ : ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2018. – 698 с. – Існує електрон. версія. (Режим доступу: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/pidruchniki/rokocha_0004.pdf, вільний).
8. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <http://www.eprints.kname.edu.ua>, вільний (дата звернення: 23.06.2023). – Назва з екрана.
9. Кабінет Міністрів України. Головна [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>, вільний (дата звернення: 27.06.2023). – Назва з екрана.

10. Антимонопольний комітет України. Головна [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.amku.gov.ua>, вільний (дата звернення: 27.06.2023). – Назва з екрана.
11. Національний Банк України [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.bank.gov.ua>, вільний (дата звернення: 25.06.2023). – Назва з екрана.
12. The official website of the Nobel Prize - Nobel Prize. org [Electronic resource] : site. – Electronic text data. – Constantly updated. – Access mode: https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/, free (date of the application: 17.06.2023). – Header from the screen.
13. Міністерство економіки України [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua>, вільний (дата звернення: 23.06.2023). – Назва з екрана.
14. Міністерство фінансів України [Електрон. ресурс] : урядовий портал. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
15. Національна Комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електрон. ресурс] : офіц. вебпортал. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua/>, вільний (дата звернення: 16.06.2023). – Назва з екрана.
16. Державна служба статистики України [Електрон. ресурс] : офіц. вебпортал. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://ukrstat.gov.ua/>, вільний (дата звернення: 22.06.2023). – Назва з екрана.
17. Світовий банк в Україні [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>, вільний (дата звернення: 24.06.2023). – Назва з екрана.
18. Департамент економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації [Електрон. ресурс] : сайт. – Електрон. дані. – Оновлюється постійно. – Режим доступу: <https://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavna-administratsiya/struktura-administratsiyi/strukturni-pidrozdili/717>, вільний (дата звернення: 27.06.2023). – Назва з екрана.

Електронне навчальне видання

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до організації самостійної роботи та проведення практичних занять
із навчальної дисципліни

«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

*(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
всіх форм навчання зі спеціальності 051– Економіка)*

Укладач **МОЖАЙКІНА** Наталія Василівна

Відповідальний за випуск *М. С. Наумов*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *Н. В. Можайкіна*

План 2023, поз. 249М

Підп. до друку 20.07.2023. Формат 60 × 84/16.
Ум. друк. арк. 2,3.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.

Електронна адреса: office@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 5328 від 11.04.2017.